

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

1959 - 1960

MALI ODER

Gostovanje
v Sarajevu

METALURŠKO
K E M I Č N A
I N D U S T R I J A

Cinkarna Celje

Telefoni: 20-42, 20-81, 20-82
Brzovjavni naslov: Cinkarna Celje
Železniška postaja: Celje —
Industrijski tiri Cinkarne
Teleprinter 03327

Naši proizvodi:

Surovi cink — min. 97,80% Zn
Cinkov prah — 97,0% Zn total
Rafinirani cink — min. 98,70% Zn
Fini cink — min. 99,75% Zn
Cinkova pločevina raznih dimenzij
in formatov
Cinkovi protektorji za kotle
Cinkove pralnice valovite
Cinkova žica
Cinkovi strešniki
Avtotipijske plošče
Offset plošče
Zveplena kislina 60° Bé
Cinkovo belilo — zlati pečat
beli pečat
zeleni pečat
rdeči pečat

Kromov galun
Natrijev hidrosulfit
Natrijev sulfid — surovi
Natrijev sulfid — čisti
Cinksulfat
Natrijev silikofluorid
Barijev sulfid
Zelena galica
Litopon
Ultramarin
Svinčeni minij 30%
Svinčeni minij 32%
Svinčena glajenka čista
Superfosfat
Modra galica
Metalit

V valjarni uslužnostno valjamo
tudi svinec, kositer in srebro

GLEDALIŠKI LIST
SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE
V CELJU

Mali oder - Sezona 1959/60 - Štev. 3

Gostovanje v Sarajevu

Malo pozorište - 29. marca 1960

MALO POZORISTE

29. marca 1960 ob 16. uri in 20. uri

Erwin Sylvanus:

Korczak in otroci

— igra —

(prvič v Jugoslaviji)

Prevod: Fedor Gradišnik

Režija: Branko Gombač

Scena: Sveta Jovanović

O s e b e :

Besednik

Prvi igralec (vodja SS odreda)

Drugi igralec (Dr. Korczak)

Igralka (nemška žena — židovska bolničarka)

Otrok (Jürgen — David)

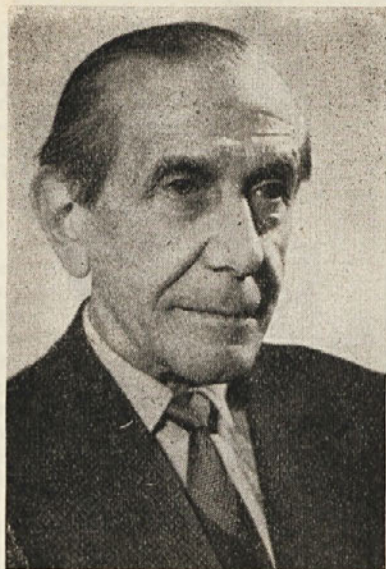
Vsi sodelujoči bodo predstavljeni na predstavi

Čas te zgodbe je leto 1942

Razsvetljava: Bogo Les

Inspicent: Franjo Dolinšek

Tehnični šef: Franjo Cesar

Mr. Fedor Gradišnik,
upravnik

Z ustanovitvijo »Malega odra« kot eksperimentalnega gledališča je imelo Slovensko ljudsko gledališče Celje namen, uprizarjati dela, ki jih zaradi njihove specifičnosti ni mogoče uvrstiti v redni repertoar, so pa za gotov krog ljudi zanimiva in aktualna bodisi glede dramaturških posebnosti, režijskih prijemov ali drugih novosti, spadajočih pod oznako »eksperiment«.

Naš »Mali oder« ima svoje prostore zunaj matične hiše v Mali dvorani »Narodnega doma«, kjer je prostora za 140 gledalcev. Doslej smo uprizorili dvoje del in sicer Erwina Sylvanusa dramo z antinacistično tendenco »Korczak in otroci« in znano dramo Milana Begovića »Brez tretjega«. S »Korczakom« smo dosegli doma, na gostovanjih v raznih krajih celjskega okraja in izven njega, v Ljubljani, Mariboru, zlasti pa z dvema predstavama v Beogradu, izreden uspeh. Vsa beograjska strokovna kritika (Eli Finci, J. Selinić, Maksimović) so se izražali o umetniških dosežkih igralcev našega »Malega odra« v superlativih. Dramo »Korczak in otroci« smo doslej uprizorili 24-krat. Na repertoarju letošnje sezone je še eno delo — najbrže »Stoli« Jonesca — tako, da bo v sezoni 1959/60 na »Malem odru« uprizorjenih troje del.

Naša udeležba na »Festivalu malih scena Jugoslavije« v Sarajevu dne 29. marca 1960. je za naš »Mali oder« in njegove igralce velik praznik. Veselimo se, da bomo spoznali kulturno središče bratske republike Bosne in Hercegovine in da bomo vsaj nekaj ur prebili v krogu kolegov, s katerimi bomo mogli izmenjati misli o skupnih ciljih in težnjah.

Upamo, da kakor Beograda tudi Sarajeva ne bomo razočarali.

Fedor Gradišnik

upravnik

Slovenskega ljudskega gledališča Celje

Branko Gombač,
režiser

Mali oder slovenskega ljudskega gledališča v Celju

Pred leti je bilo celjsko gledališče prvo gledališče v Jugoslaviji, ki je pričelo z eksperimentalnimi predstavami v krogu, v avli gledališča. V letošnji sezoni smo ponovno oživelili to obliko gledališke organizacije. Poleg rednega repertoarja uprizarjamo v Mali dvorani Narodnega doma dramska dela sodobnih modernih avtorjev, ki jih sicer zaradi specifičnosti in funkcije oficialnega repertoarja SLG ne uvrščamo v redni repertoar. V tem programu ne skušamo biti samo »moderni« in »eksperimentalni« (besede često napačno pojmujeemo), ampak izbiramo dela z globoko človeško etiko in pozitivno perspektivo.

V svetu je v zadnjih letih stopila v prvi plan vse večja težnja k novim oblikam komornega gledališča, k intimnemu stilu igranja. Sodobno gledališče se osvobaja ustaljenih konvencionalnih oblik in okorelosti v vseh smereh odrskega izražanja. Nekdaj slavni Burgtheater postaja »muzejska zanimivost« z neelastičnimi režiserji, ki sicer pripravijo kvalitetne predstave, vendar te predstave prerašča čas. Moderni, dinamični čas je prav posebno v zadnjih letih močno vplival na gledališko življenje v Evropi in Ameriki. Tu tudi najdemo odgovor na vprašanje, zakaj je Broadway pripravil umetniško boljše predstavo Čehovljevega »Češnjavega vrta« kot tradicionalni Hudožestveniki, zakaj je Stradford doživel preroditev z mladim režiserjem Brookom, Old Vic s Seelom, itd.

Dejstvo je, da moderni človek, ki se danes v uradu, ali šoli, ali v gospodarstvu bavi z modernizacijo na svojem področju dela, nujno

zahteva tudi od umetnosti — v našem konkretnem primeru od gledališča — nekaj novega, kar pa ne sme kot novost negativno vplivati na njegova osebna stremljenja, na njegov pogled na življenje in družbo. Novost, najsi bo takšna ali takšna, ki je v idejnem in formalnem pogledu zavirajoča, nerevolucionarna, brezperspektivna, ni sprejemljiva za sodobnega človeka. Resnica je, da človek današnjega dne želi videti in slišati živega človeka s preprosto govorico, brez patosa in težkega okolja, brez »zemljevidov« na obrazu, igralca brez mnogih pripomočkov, itd. skratka želi intimnega, skupnega izgorevanja z igralcem, brez tradicionalnega odrskega robnika, brez zavese, brez močnih reflektorjev, katerih naloga je, da otežujejo gledalčevo sodelovanje z igralcem.

V svetu, in tudi pri nas, poznamo tri glavne vrste komornih gledališč, vendar so vse te forme — čeprav jih nekateri, kadar ustanavljajo taka gledališča, imenujejo »najnovejšo novost« — stare več sto let. Moderno sobno gledališče (Das Zimmertheater), za malo število gledalcev, zasledimo pri francoskih kraljih XVII. stoletja, kjer so igrali za najzibrajnejšo publiko dvora in najbližjih prijateljev. To je bilo gledališče brez kulis in zaves, dejanje se je odvijalo na izposojenih dvorskih foteljih v salonu. Zelo razširjeno je gledališče v krogu (le theatre en ronde), kjer je režijska postavka razbremenjena vseh zahtev iluzionističnega odra. Za predhodnika takega gledališča lahko smatramo rimski amfiteater. Najbolj razširjena oblika intimnega gledališča ima svoje začetke na elizabetinskem odru (platform stage). K tej zvrsti sodijo vsi tisti mali odri v različnih dvorinah in dvoranicah ali kletah, kjer je oder z minimalno, simbolno sceno postavljen ob eno steno pravokotne dvorane. Misel, čustvo, beseda, mimika in kretnje pridejo v takem gledališču do izraza v najčistejši obliki. Razumljivo je, da se platformno ne morejo uprizoriti vsa odrska dela, ampak večinoma le konverzacijska.

Če sem na začetku trdil, da si želi moderni človek pozitivne perspektive v splošno idejnem pogledu, potem trdim, da obstajajo v formalnem pogledu dve vrsti modernih gledalcev (tiste, ki si želijo sentimentalnega repertoarja iz polpretekle dobe, izpuščam!): take, ki raje gledajo dramski prizor v katerem bo v prvem planu postavljena skozi igralčev funkcionalni artizem misel, čustvo, ter na tiste, ki smatrajo, da je gledanje in poslušanje izrednih vizuelno-zvočnih spektaklov najvažnejša naloga gledalca v gledališču. Morda nekateri gledalci uživajo ob prvi in drugi zvrsti, toda dobro jih znajo razločevati. Jasno je, da gledalec, ki ni na dovolj visoki stopnji psihološkega razvoja, ne more občutiti potrebe po uživanju misli. Čeprav so staro gledališče obiskovali različni sloji ljudi, vendar ne moremo trditi, da je bilo brez misli in prav posebno ne brez srca. Vsega tega je bilo na pretek, le da so se ta čustva sprevrgla v posplošena, abstraktna razburjanja, misli pa so se razvile v patetična fraziranja.

Moderno gledališče se mora boriti na eni strani za konkretni miselni razvoj z neposrednim čustvom, na drugi strani pa za dovršeno formo (dikcijo, mimiko, gesto). Tako intimno, moderno gledališče se v vseh primerih bori proti vrinjeni intonaciji, klišejem, patetiki. Uveren sem, da mora moderni igralec, prav posebno na takem odru, delovati na publiko naravno in neposredno, z miselnim razvojem dela skozi iskanje pravih odnosov med osebami, ter popolne prilagoditve oseb, po ustvaritvi psiholoških predispozicij za pravilno čustveno reagiranje. Jasno je, da bo imel igralski rezultat večjo umetniško vrednost, če bo

oblika (v kateri bo tudi vsebina!) čimbolj briljantna in umetniška. Tako smo prišli do starega vprašanja, na katerega odgovarjajo gledališki teoretiki in praktiki pozitivno ali negativno, to je — **do enotnosti vsebine in oblike**. Smatram, da moderno gledališče nagiba k enovitosti formalnih odlik »gledališča predstavljanja« in vsebinskih odlik »gledališča doživljanja«. Kako bi praktično postavili to postavko »neposrednega izražanja misli« v podtekstu in čustev skozi perfektno tehniko govora, mimike in kretnje? Režiser je prisoten skozi ves ta razvoj, na predstavi pa vidimo samo igralca. Tu najdemo vzrok, razlog in smisel sodobnega gledališča, v katerem zavzema igralec vse bolj častno mesto. Poglejmo kako je ta trditev različna od — recimo gledaliških konceptov velikega Gordona Craiga, ali kartelista — diktatorja Batyja. Gordon Craig je imel igralca le za lutko, ki mora služiti režiserjevi zgradbi spektakla in je zahteval, da prinese igralec na oder le glas in telo, brez kanca psihologije. Baty pa je »vkljenil v svoj diktat celoten ansambel in dosegel velike režijske uspehe, toda malo velikih igralskih. Zaradi tega koncepcijo »režije, ki se vidi« (ki je bila maksimalno zastopana v scenskem ekspresionizmu), vse bolj zamenjuje »režija, ki se ne vidi«, ne zato, ker je ni, ampak ker je, **toda vsa v službi igralskega izraza**.

V taki vrsti komornega gledališča (platform stage) je torej igralec prepuščen edino in samo svojim psihološkim lastnostim in izraznim sredstvom. Režiser jih je dolžan podpirati, razvijati in diferencirati, vsklajati in ritmizirati delujoče elemente pri vseh igralcih. Nobenih scenskih sredstev za pomoč ni, razen glasbe in nujnih zvočnih efektorov in toliko luči, da ne bomo igrali v temi. Ničesar se ne more skriti, vse se vidi, vidi se še preveč.

(Branko Gombač, režiser)

Besednik
(Sandi Krošl)
in Koreczak
(Pavle Jeršina)

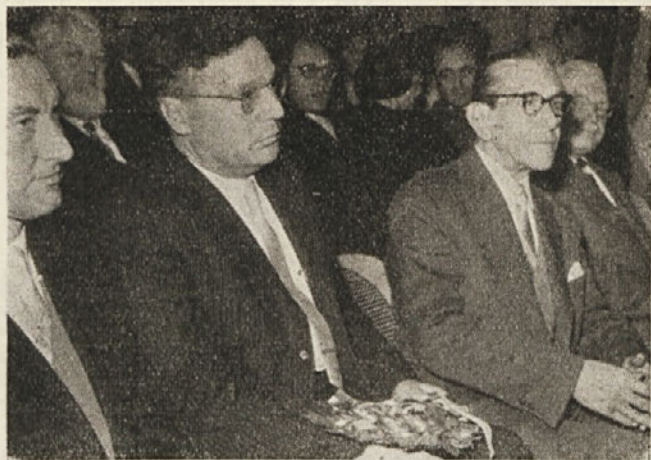

Iz razgovora z Ervinom Sylvanusom

S pisateljskimi poskusi sem začel dosti zgodaj. Pisal sem prozo in pesmi. Od leta 1954 živim v Soestu kot svobodni pisatelj. Pišem predvsem slušne igre.

Drama »Korczak« in otroci« je moje prvo odrsko delo, napisano za tri predstave Mestnega gledališča v Krefeldu. Dramo pa igrajo danes v petdesetih nemških gledališčih, v Avstriji, v Švici, uprizoritev pripravljajo tudi na Švedskem, Danskem in Poljskem ter v Belgiji. Poleg tega sem napisal še dve odrski deli: »Dve besedi, ki ubijata« (stilno precej podobno »Korczaku« — prikazuje proces proti črncu, vojaku kanadske vojske v Nemčiji) in »V ozvezdju tehtnice«.

Korczak je psevdonim dr. Henryka Goldsmidta, znanega poljskega zdravnika in vzgojitelja, ki je znan tudi kot pisatelj. Vse svoje življenje je posvetil židovski sirotišnici v Varšavi, ki jo je ustanovil in vodil. Na Poljskem vsakdo pozna tega židovskega otroškega zdravnika in njegovo usodo.

Erwin Sylvanus ob gostovanju SLG v Ljubljani, 17. 1. 1960

Zakaj sem se lotil te teme? Drama »Korczak in otroci« je moj protest proti antisemitizmu, proti vsakemu nasilju. Moral sem povedati svojim rojakom, kaj se je dogajalo v času »Tretjega Reicha« v imenu njih samih in kaj se ne sme več zgoditi. Kajti ljudje vse preradi pozabljajo, hote ali nehote. In vendar tega ne smemo nikdar pozabiti!

Korczak je simbol, ki naj bi mojim rojakom predruščal predstavo o grozotah protižidovske gonje med vojno. Kajti vse preradi mi odgovarjajo takole: Da, Hitler je dal pomoriti dva do tri milijone

Židov (ne pa šest milijonov, kot to trdi tuja propaganda!), to je zelo grdo, toda kaj moremo mi zato? Če pa jim pokažem in človeško približam enega samega od teh milijonov, Korczaka, pridejo do spoznanja, da je bilo pomorjenih toliko in toliko milijonov Korczakov, in to jim daje misliti. Prav to pa hočem, da ljudje začno premišljevati. Ne maram abstraktnega, statističnega žongliranja s številkami o treh ali šestih milijonih, želim pa vzbuditi toplo človeško zavzetost. Nisem pristaš samo estetskega gledališča, ampak moralno-političnega, v svojem času angažiranega gledališča. Zanimajo me predvsem tiste stvari, ki žgejo.

Ko sem se vozil v Jugoslavijo, je bila ta zame »terra incognita«. Pri nas, v Zahodni Nemčiji ni skoraj nič slišati o kulturnem življenju v Jugoslaviji. Tu pa sem našel ljudi, ki so me razumeli in ki so me pretresli s svojimi vprašanji, polnimi humanistične misli.

Ko sem zvedel, da je bilo slovensko ljudstvo podvrženo enaki usodi kot židovsko, me je začudil sprejem pri vas. Razumel bi, če bi me sprejeli z neko rezerviranostjo, doživel pa sem prijateljski sprejem za svojo igro in zase. Tako moram priznati ljubezen, ki me sramoti.

... Varšava je moja in jaz sem njen. Še več: jaz sem Varšava. Skupaj z njo sem se veselil in žalostil, njena vedrina je bila moja vedrina, njen dež je bil moj in blato tudi. Skupaj z njo sem rasel, tu je bilo področje mojega dela in moja delavnica, tu kraj postanka, tu grobovi...

(Iz dr. Korczakovega dnevnika)

Iz varnostnih razlogov narejam, da mora biti Ghetto v Varšavi po premestitvi koncentracijskega taborišča podrt, vsi vrednostni deli hiš in raznih materialov pa morajo biti prej ocenjeni. Odstranitev Ghetta in namestitve koncentracijskega taborišča sta nujni, sicer v Varšavi nikoli ne bo miru in zločinstvo preostalega Ghetta ne bo moglo biti iztrebljeno.

Za odstranitev Ghetta je predložiti skupen načrt. Na vsak način je treba doseči, da bo življenjski prostor za 500.000 »Untermenschen«, ki za Nemce ni primeren, izginil s površja in da bo milijonsko mesto Varšava, ki je vedno nevarno žarišče razpada in upora, zmanjšano.

Himler

*

Pri nas je vse jasno. Nekomu, ki pravi, kaj bo z NDSAP, lahko rečemo: NDSAP bo Žide gotovo preživela.

Tukaj smo začeli s tremi milijoni in pol Židov. Od njih je ostalo le malo delovnih skupin. Vse se je — recimo — **odselilo**.

(Iz govora generalnega guvernerja Dr. Hansa Franka)

*

»Zalivam cvetje. Je moja pleša tu v oknu — taka dobra tarča? Puško ima? Čemu tako stoji in mirno gleda? Ukaza nima. Morda pa je bil v civilu učitelj na vaši, morda notar, cestni pometač v Leipzigu, natakar v Kölnu? Kaj bi storil, če bi mu pokimal? Bi prijazno pozdravil z roko? Morda pa niti ne ve, da je tako, kakor je? Saj je lahko šele včeraj prišel, od daleč...«

(Poslednji zapis v dr. Korczakovem dnevniku)

*

Varšavski Ghetto, 12. avgusta 1942

Danes naj bo Korczakova sirotišnica »evakuirana«. On sam bi lahko ostal, ker so zdravniki potrebni. Judovski svet je lahko Korczaka ščitil in je to tudi storil. Bil bi torej zavarovan. Ampak Korczak ni hotel ostati. Šel je s svojimi otroki v smrt. Pred sirotišnico v ulici Sliska se je razvil neskončen sprevod. Nepregledna procesija bledih, shujšanih in izmzganih otrok. Njihovi obrazi so spačeni in starikavi. Vsi vlečejo umazane culice, nekateri tudi šolske knjige in zvezke. Nihče pa ne joče. Prišli so mirno po stopnicah navzdol, postavili so se v vrste in pogledali svojega doktorja. Prav tako spodobni kot vedno. Njihov doktor bo ostal vendar pri njih. Spremlja jih. Zakaj bi se torej bali? Ne zapusti jih.

Doktor Korczak se na svoj miren način ukvarja z malčki. Tu zapne plašček, tam zveže culico. Tu popravi čepico ali obriše solzo z bledega lička. Procesija se prične premikati. Gre na pot, s katere se nihče več ne bo vrnil, to čuti vsak. Kdo ve, kakšne moči spijo v teh mladih, brstečih življenjih, v teh nedolžnih dušah? Kakšni talenti — morda celo geniji. Mirno in v vzornem redu gredo otroci in pred njimi molče stopa Janusz Korczak.

(Iz dnevnika Hilela Seidmana)

*

Poročila iz zasedenih poročij ne vsebujejo razburljivih novic. Pomemben je samo ogorčen boj v Varšavi, ki bo izbojevan med policijo — tej je prišlo na pomoč celo nekaj vojske — in uporniški Židi. Očitno se je Židom posrečilo zgraditi obrambne položaje in židovska vojna organizacija dejansko izdaja dnevna poročila o položaju. Dolgo ta šala ne more več trajati, vendar kaže, česa so sposobni Židje, če imajo orožje v rokah. Po nesrečnem naključju so nekatera od teh orožij dobri nemški izdelki, posebno strojne puške. Kdo bi vedel, kje so jih staknili!

(Goebbelsov dnevnik, 1. maja 1943)

*

17. maj 1945.

Potek velike akcije 16. maja 1945, začetek ob 10. uri. Uničenih je bilo 180 Židov, banditov in »Untermenschen«. Nekdanja židovska stanovanjska četrt ne obstaja več. Akcija je bila zaključena ob 20. uri z razstrelitvijo varšavske sinagoge.

Skupno število ujetih in uničenih Židov je 56.065.

(Iz dnevnih poročil SS-Führerja Jürgena Stroopa)

(Dokumentarni odlomki so vzeti iz študije »Vom Leben, Kampf und Tod in Ghetto Warschau« Josepha Wulfa.)

Igralka (Nada Božičeva), Besednik (Sandi Krošl), Korczak (Pavle Jeršin), David (Zmagó Frece), Oficir (Janez Skof)

Korczak i deca

Sadržaj

Prikazujemo Vam priču o Januszu Korczaku i njegovoj deci. I kako su morali da umru, jer su bili jevrejska deca u Polskoj. I to siročad. S tim je već dosta rečeno. Pričaćemo vam o Januszu Korczaku, koji je uvek voleo i nikad nije lagao. Jednom, samo jednom je lagao: iz ljubavi. Živeo je za decu, za svu decu sveta. Nije gledao na veru i rasu, na narodnost ni na načela. Potrebna su nam dva muškarca i jedna žena. I naravno deca. Istina, moglo bi jedno jedino dete da predstavlja svu decu. Za glumce, naravno nije lako. Zele prave uloge. Pravo, čvrsto pozorište. Dramom, u kojoj bi učestvovali, nisu zadovoljni. Ta drama, naime nema nikakve pristojne uloge. Ali ne radi se o drami, već o čoveku Januszu Korczaku. Ne radi se o izmišljenoj sudbini. Reč je o goljoj istini. Probajmo dakle.

Nemška žena (Nada Božičeva),
Jürgen (Zmago Frece)
oficir (Janez Skof)

Oficir
(Janez Skof) in Korczak
(Pavle Jeršin)

U Varšavi svako zna za sirotinjski dom za jevrejsku decu. Ja sam poljski Jevrej — ili sam, možda, jevrejski Poljak? Mi Jevreji verujemo i s tim živimo, time uravnavamo svoj život. I Poljak sam. Volim tu bednu zemlju, koja je tako bogata osećanjima. Moj otac je bio advokat, i bilo mi je jedanaest godina, kada je teško oboleo. Beda se uselila kod nas kao svakidašnji gost. Ali hoću da vam pričam o očevom satu. Jednom, kad opet u kući nije bilo hleba, mati je založila sat, i starinar ga je stavio u izlog. Iz dana u dan smo išli da gledamo taj sat. Mi deca smo gladovali i štedeli, i to tajno, da bismo mogli da odkupimo sat. Kad smo skupili novac, otišli smo pred starinarnicu. A sata

nije bilo. To jutro su ga prodali. Otišao sam rabiju. Bio je to mudar čovek. On mi je dao svoj sat i strašno se bio naljutio i oterao me, kad sam mu rekao da je sada on ostao bez sata. Tada sam odlučio da ću u svemu biti kao rabi. I toga sam se držao.

Ne bih hteo da od mene napravite djavola. To je nepravično. Hteli bi da počnete prizorom, koji me pokazuje pod pritiskom zapovesti. Protestujem! Imam ženu, koju volim. I decu. Izvršio sam svoju dužnost. Poštovao sam naredbe. Samo vi pridokujite, život je drukčiji. Nacisti su nas naučili kako čovek sam sebi da pomogne. Da ne dolazim s fronta, već iz Varšave? Tamo sam, gde me postavila zapovest.

Tu je moja kuća. Moj dom. Zena. Tebi je sve bolje nego drugim ženama. Gde sam ja, ne strelja se. Kako je Jürgen porastao! Pogledajte šta sam vam doneo. Ovog puta nisam doneo nikakva odlikovanja. Glasno nikad ne reci da ti je draže ako se živ kući vratim, bez odlikovanja.

Beležimo godinu 1942.

Mali David se zatekao kod pana Korczaka: bolestan je i gladan i bez roditelja. 65 dece ima pan Korczak. David je 66. — ko bi drugi i brinuo za njega? Krochmalnova ulica je ulica gladi kao sve ulice u Ghettu. I u sirotištu već oдавно nema svako dete svoj krevet. Hleba nema više. Mleka nema više. Sad idemo da prosimo.

Mali David pita sestru Ruth šta je to pas. Šta je pas? Pa da, dok su svi ljudi još bili siti, tada su te životinje još bile žive. To je naravno bilo tako davno. Davno je to bilo i mali David ne zna šta je to pas.

Doktor Korczak krije svoje brige i bol poverava samo kamenu na putu. I samo kad je sam, razplače se. Oficir donosi doktoru Korczaku odluku da se sirotište zatvori. Doktor Korczak misli da to znači samo premeštaj u neki provincijski kraj. Zaliha više nema. Ali oficirova reč je oštra: sirotište će biti premešteno u logor, odakle se niko ne vraća. Njemu će biti oprošten život, ako decu tamo odvede da ne viču.

U početku drame počeo sam da pričam o svom životu. Ali početi moram sa događajem kad mi je bilo 15 godina. Bilo je to u logoru Hitlerove omladine, gde su nas učili redu i autoritetu. Prekonoć smo četvorica iz našeg društva odlučili da krademo jabuke. Stvar se obelodanila. Seljak, koji je došao da se žali, odlučio je tvrdio da su bili omladinci iz našeg logora, a komandant je sve to odlučno poricao. Tada sam se ja javio i rekao da smo lopovi bili mi. I? Kad je komandant pitao zašto sam to rekao, odgovorio sam mu: »Jer je to istina.« I komandant mi se smeja, jer me nije razumeo. I bio sam kažnjen. S motivacijom da se nisam drugarski poneo. To je bilo posle dve godine kad sam bio na krizmanju, gde ništa naročito nisam osetio, ma da je pastor bio odličan propovednik, koji je dobijao 250 maraka za svoje pridike preko radia! I mi hoćemo da glumimo dramu o laži?

Doktora Korczaka razjeda briga zbog dece. Čak i kod Zadika uzaman traži utehu. U tim trenucima treba svoj ponos dokazati.

Doktor Korczak se priprema. Bezbrizno prolazi vreme. Sestra Ruth je doznala na koji način namerava Janusz Korczak da je spase. Nju i ostale sestre. Ali Janusz Korczak živi u drugom vremenu, koje ne teče jednomerno, minut za minutom. Priprema se za ono strašno.

Janusz Korczak ode u svoju tihu, pustu i siromašnu sobicu, uzima stari molitveni šal, stavi svoju kopicu na glavu i počne pevati stare hebrejske psalme. U isto vreme se oficir spremao na svoj posao. Ne oseća se najbolje, ali se smeška, čak počne da žvižduče, i peva. I udje u sobu svog pretpostavljenog. Stoji kao kip pred njim i misli samo na naredjenje.

Doktor Korczak saopšti oficiru da će pratiti decu do kraja, sasvim do kraja. Ali u zamenu za to zahteva život sestara. Nudi svoj život za život sestara. Dečje bošče su pripremljene. U njima su igračke i odeća. U njegovoj bošči je odelo i odlikovanja. Nemačka odlikovanja, ta on je bio nemački oficir. Kad se ovaj oficir tek rodio. Poljska odlikovanja je uništio. Neće da ostavi bilo kakva odlikovanja. Ostavlja pak svoja dela, koja niko ne može uništiti, i sećanje na dečjeg lekara, koji je bio Poljak i Jevrejin, i koji je poverenu mu decu voleo do poslednjeg trenutka.

Janusz Korczak je pričao deci: putovaćemo preko Crvenog mora u obećanu zemlju. I kad su ga deca čula kako priča, počeli su da pevaju, jer danas su se najeli. I vozili su se u logor. Niko nije video da Janusz Korczak plače...

To je bio kraj.

(prevela prof. Radmila Tratnik)

MEKA

**MEHANIČNA TKALNICA
CELJE**

Telefon št. 23-90, direktor 27-89
Brzovav: Metka Celje

Izdeluje vse vrste bombažnih tkanin.
Bogata izbira! — Kakovost priznana
prvovrstna — Cene konkurenčne.

Obiščite veleblagovnico

*Ljudski
magazin
Celje*

kjer boste solidno postreženi z naj-
različnejšim in kvalitetnim blagom
po zelo ugodnih cenah.

KAKOVOST
JAMSTVO
USPEH NAŠEGA DELA

Svetilke za fluorescentne, visoko-
tlačne živosrebrne in navadne žar-
nice — elektromotorji do 2 KW —
Vodne in oljne črpalke — Ventila-
torji — Spojni material za električne
naprave visoke in nizke napetosti

Elektrokavina
MARIBOR

*Tkanina-
galanterija
Celje*

TRGOVSKO
PODJETJE
NA VELIKO

Časopisno podjetje

»CELJSKI TISK«

Celje, Trg V. kongresa šte. 3
sprejme naročila za tisk in vezavo
knjig, brošur, časopisov, prospektov,
obrazcev, vabil, lepakov in poslovnih
štamplik.

» KOVINOTEHNA «

CELJE

Mariborska cesta 17

Veletrgovina
s tehnično železnino
in kovinskim blagom!
Telegrami: KOVIT

ŽELEZARNA ŠTORE

ŠTORE PRI CELJU

TELEFON 21-08 CELJE ALI ŠTORE 1

TELEPRINTER 03418

INDUSTRIJSKI TIR ŠTORE

ZAHTEVAJTE NAŠ KATALOG

SVILENO BLAGO

VSEH VRST DOBAVLJA

»SVILA« MARIBOR

Gledališki list Slovenskega ljudskega gledališča v Celju. Številka 5, sezona 1959/60. Lastnik in izdajatelj Slovensko ljudsko gledališče Celje. Predstavniki Fedor Gradišnik sen. Urednik: Slavko Belak. Slike: Foto Berk. Tisk CP »Celjski tisk«. Vsi v Celju. Naklada izvodov 500.

Cena izvoda 30 dinarjev.